

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Koneyrittäjät toteaa, että metsälain 10 c §:ssä esitetyt velvoitteet metsän hakkaajalle ovat haastavia, mutta järkevällä tavalla tulkittuna toteuttamiskelpoisia. Velvoitteet tulisi esitettyä tarkemmin sitoa pesimäaikaan tehtävään puunkorjuuseen. Käsittelyalueen linnuston arviointi tulee tehdä ennen puunkorjuuta metsätyypin, metsän iän ja muiden metsän hakkaajan saatavilla olevien ennakkotietojen perusteella sekä ennalta ehkäisevät toimenpiteet kytkeytyvät käsityksemme mukaan metsälain 10 c §:n toiseen ja kolmanteen momenttiin sekä luonnonsuojelulain mukaiseen häirintäkieltoon. Etenkin linnuston arviointi voi kuitenkin olla haastavaa, joten uusi velvoite ei ole vähäinen metsäalan toimijoille ja metsäammattilaisille. Koneyrittäjät korostaa, että arvioinnissa korostuu julkinen metsävaratieto, jonka tarkkuuteen ja ajantasaisuuteen tulee jatkossa panostaa tästäkin syystä yhä enemmän. Arvioinnin vaatimusten tulee olla selkeitä toteuttamiskelpoisia lain noudattajille. Koneyrittäjät toteaa myös, että esimerkiksi uhanalaisten lintujen paikkatiedon saatavuutta toimijoiden käyttöön tulee tulevaisuudessa sujuvoittaa. Koneyrittäjät korostaa, että linnuston arviointia, kuten ei muutenkaan metsän hakkaajan lain mukaista vastuuta, ei voi sopimusteitse siirtää toiselle esimerkiksi koneyrittäjälle tai tämän työntekijälle. Tämä periaate tulee todeta lain perusteluissa, jotta kaikki toimijat sen tunnistavat.

Pykälän ensimmäisen lauseen selkeyttämistä tulisi harkita muotoon ”Ennen pesimäaikaan tehtävää puunkorjuuta metsän hakkaajan on arvioitava käsittelyalueen linnustoa metsätyypin, metsän iän ja muiden tämän saatavissa olevien tietojen perusteella.”

Puunkorjuun kieltäminen pykälän toisen momentin mukaisesti lehtipuuvaltaisissa metsissä, korvissa ja rantametsissä on yhteneväinen nykyään jo laajasti käytössä olevien suositusten kanssa. Suositukset ovat kuitenkin vapaaehtoisia ja rajoituksista säättäminen metsälaissa varmistaa, että toimintamalli jalkautuu kaikille toimijoille. Koneyrittäjät kuitenkin toteaa, että säännösten tulisi mahdollistaa puun kuljetus käsittelyalueelta edellä mainittujen elinympäristöjen läpi välivarastolle, mikäli kuljetusten yhteydessä ei tarvitse kaataa reheviltä kohteilta isoja puita.

Koneyrittäjät toteaa, että 10 c §:n kolmanteen momenttiin esitetyt velvoitteet ovat perusteltuja sekä lintujen että luonnon monimuotoisuuden turvaamisen näkökulmasta laajemminkin. Koneyrittäjät kuitenkin esittää tarkennettavaksi, että maalahopuun säästämisellä tarkoitettaisiin niiden keräämisen kieltämistä – ei mahdollista vaurioittamista puunkorjuun tai muun koneellisen metsätyön yhteydessä.

Koneyrittäjät korostaa, että metsälain 10 c §:n neljänteen momenttiin esitetty linkitys luonnonsuojelulain 70 §:ään ja tahallisuuteen liittyen on olennainen ennustettavan lainsäädännön näkökulmasta. Metsäalan toimijoiden tulee olla varmoja, että toimialakohtaista tarkempaa lainsäädäntöä noudattamalla myös luonnonsuojelulain velvoitteet täyttyvät tältä osin.

Koneyrittäjät kiinnittää huomiota, että kyseisen pykälän viidennessä momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Tässä vaiheessa Koneyrittäjät eivät näe tarpeelliseksi tarkentaa arviointia tai ennaltaehkäiseviä toimia asetuksella, mutta valtuus lieenee perusteltua säätää lakiin, jos kokemusten kautta selventämiselle nousee tarvetta. Tällöinkin tulee muistaa, että näin ei voida laajentaa lain rangaistavuuden alaa, vaan ainoastaan supistaen tarkentaa sitä.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Koneyrittäjät esittää metsälain 14 §:ään esitettyä muutosta poistettavaksi. Näkemyksemme mukaan pesintäaikaan liittyvän hakkuun ajoittumisen ilmoittaminen ei toisi lisäarvoa Suomen metsäkeskuksen valvontaprosessiin. Metsäkeskus valvoo joka tapauksessa ilmoitetusta ajankohdasta huolimatta kaikkia hakkuita, joten ilmoitus aiheuttaisi vain turhaa byrokratiaa ja tietojärjestelmämuutoksia toimijoille sekä metsäkeskukselle.

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

-

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

Koneyrittäjät kannattaa esitettyä muutosta ja toteaa, että lintujen huomioon ottamista täsmentävien säännösten oikea paikka on metsien hoitamisen ja käyttämisen osalta metsälaki. Metsän hoitamisesta ja käyttämisestä säädetään metsälaissa. Täten on tarkoituksenmukaista, että kansallinen sääntely lintujen huomioon ottamiseksi metsätalouden toiminnassa sisällytetään metsälakiin. Metsätaloutta koskevien uusien velvoitteiden säätäminen metsälakiin on perusteltua myös valvonnan näkökulmasta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälakia ja metsäkeskuksen käyttämä satelliittikuvien muutostulkinta yhdistettynä metsävaratietoihin ja muihin paikkatietoaineistoihin sekä metsäkäyttöilmoituksiin, tarjoaa uskottavan keinon valvoa säännösten noudattamista. Muilla viranomaistahoilla ei ole käytettävissä vastaavia toimintamalleja ja tietojärjestelmiä.

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Vaikka tuomioistuimen ratkaisu käsitteli hakkuita, käsityksemme mukaan ratkaisulla voi olla vaikutuksia myös muille toimialoille. Koneyrittäjät toteaa, että esitetyt säännökset selkeyttävät lainsäädäntöä myös rakentamisen ja maatalouden osalta. Häirintäkiellon rajaaminen luonnonsuojelulain 82 §:ssä tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti on näkemyksemme mukaan erittäin järkevää.

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

Koneyrittäjät katsoo, että hallituksen esityksen luonnoksen esitöissä on tunnistettu hyvin myös metsäalan konetyö ja koneyrittäjät. On huomattava, että puunkorjuun rytmitys aiheuttaa jo nyt työvoimalle työpainetta talven kiireisimpinä aikoina ja toisaalta yrittäjille työllistämishaasteita hiljaisina kevään ja kesän kuukausina. Korostamme, kuten esitöissä todetaan, että puunkorjuun kausiluonteisuuden voimakas lisääntyminen nykyisestä aiheuttaisi todella merkittäviä haasteita osaavan työvoiman työhyvinvoinnin ylläpitoon ja siten alan veto- ja pitovoimaan sekä taloudelliseen kestävyYTEEN. Metsäkoneenkuljettajat ovat ammattilaisia, joiden tulee tunnistaa erilaisia luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tekijöitä työssään. Tunnistamista tarvitaan, koska kaikki lakisääteisetkään laji ja elinympäristökohteet eivät ole paikkatietona hyödynnettävissä ja ne voivat puuttua toimenpiteiden suunnittelutiedoista. Mikäli tämä työntekijöiden osaamispohja menetetään osaavan työvoiman hakeutuessa muille, vakaampaa työllisyyttä tarjoaville aloille lisääntyneen kausiluonteisuuden takia, puunkorjuun nykyinen laatutaso heikkenee väistämättä sekä taloudellisen että ekologisen kestävyYden näkökulmasta.

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Koneyrittäjät näkee välttämättömänä, että kansallinen lainsäädäntö on selkeää ja ennakoitavaa. EU tuomioistuimen Voore Mets -ratkaisun jälkeen etenkin metsäalalla, mutta myös maataloudessa ja maarakentamisessa on ollut merkittävää epävarmuutta siitä, miten luonnonsuojelulakia keväällä tulkitaan. Toimintaympäristön ennakoitavuus on merkityksellistä puunkorjuuyrityksille ja muille metsätalouden palveluita tarjoaville yrityksille kuin myös metsänomistajille ja puuta ostavalle ja jalostavalle metsäteollisuudelle. Koneyrittäjät toteaa, että esitetyt muutokset pääosin selkeyttävät ja täsmentävät toimintaympäristöä ja varmistavat, että puunkorjuun ja muun metsätalouden harjoittamisen sekä rakentamisen ja maatalouden tulevan kevään toimintatavat ovat Suomessa lintudirektiivin vaatimusten mukaisia.

Lopuksi Koneyrittäjät kiittää ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriön henkilökuntaa nopeasta ja laadukkaasta valmistelusta. Asia on kiireellinen ja Koneyrittäjät odottaakin hallituksen esityksen ripeää viimeistelyä lausuntokierroksen jälkeen.

Matti Mäkelä

varatoimitusjohtaja, Koneyrittäjät ry